

Mål nr M 4033-16 samt M 2809-17

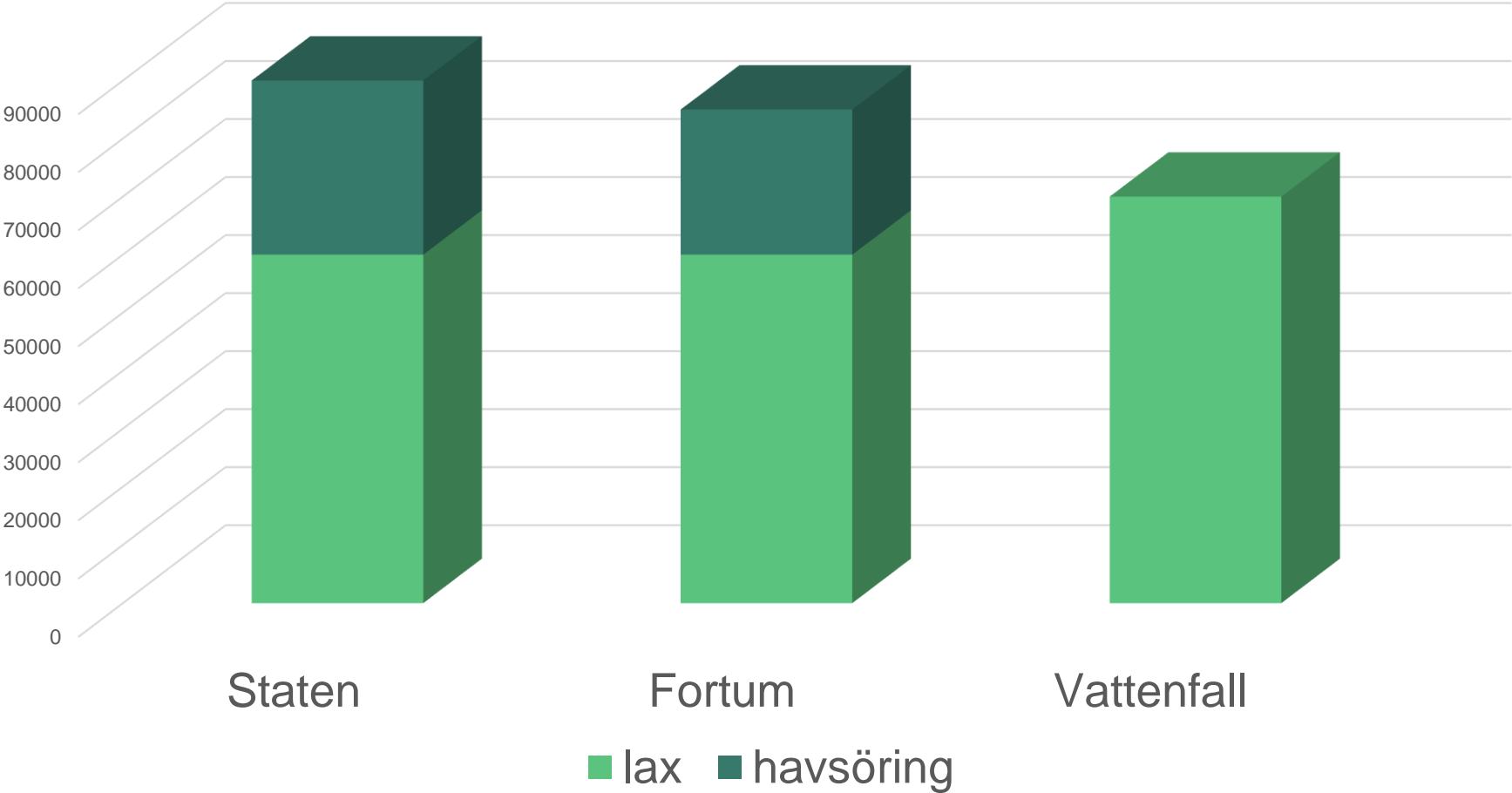
Utsättning av lax- och havsöringssmolt avseende Gråda kraftverk m.fl. i Dalälven

Marco Blixt, Fiskeansvarig
Fortum Sverige AB

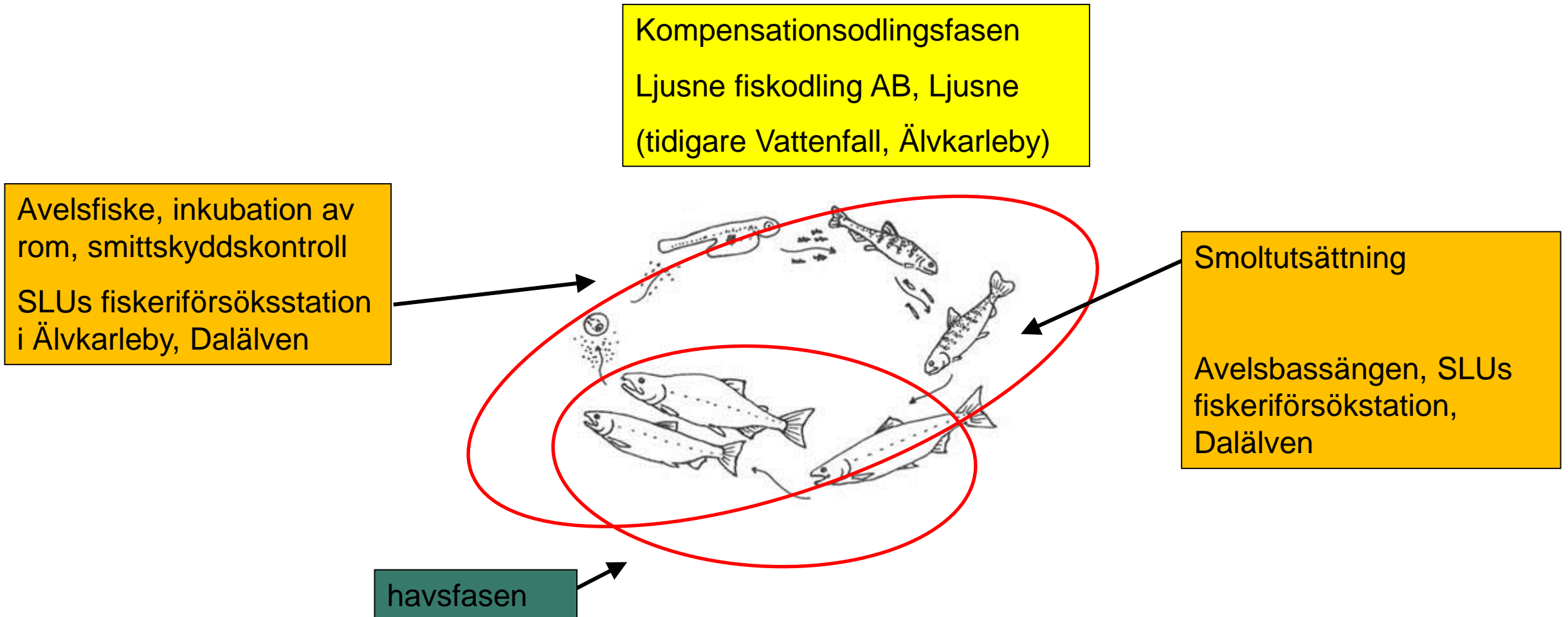
Join the
change

fortum

Utsättningsåtaganden av lax- och havsöringssmolt i Dalälven (totalt 245 000 smolt/år)

Fortums åtagande att odla och sätta ut 60 000 laxsmolt i Dalälven

Historik i korthet

- December 2013 - Uppsägning av legoavtal med Vattenfall (kunde ej enas om avtalsvillkor)
- Juni 2014 - Anmälan till tillsynsmyndighet om flytt av odlingsfas för 60' laxsmolt från Västanå till Ljusne kompensationsodling
- Januari 2016 - Inbjudan till anvisningsmyndighet om samråd rörande tillämpningsanvisningar
- Maj 2016 - Beslut av Lst Dalarna om att laxsmolten senast från och med år 2018 skall ha uppodlats i Dalälvens mynningsområde
- Mars 2017 – Dom, Mark- och miljödomstolen
- Nov 2018 – Dom, Mark- och miljööverdomstolen

FUGs utlåtande

Synpunkter i sammanfattning

Alla parter, inklusive Fortum, har vid de forum (kompensationsmöten etc.), som fiskeutredningsgruppen deltagit i varit eniga om att odling av fisk företrädesvis utförs i den älv som compensationen avser. En långsiktig lösning, där smolt/fisk för compensation i Dalälven odlas under hela livscykeln fram till utplantering i Dalälven, ska därför eftersträvas **senast 2018**.

Lst Dalarnas beslut

2. Med anledning av den utsättningsskyldighet som följer av VA 49/96 (1997-02-18) skall den utsatta smolten, senast från och med år 2018, gällande både lax och havsöring, under hela sin livscykel fram till utplantering i Dalälven ha uppodlats i Dalälvens mynningsområde.

Frågorna i målet

- Är det ett villkor enligt tillståndet att odling i smoltfasen ska ske i Dalälvens mynningsområde?
- Om odlingsplatsen inte utgör ett villkor, kan då tillsynsmyndigheten ändå meddela beslut om detta?

Villkor enligt 1997 års dom

Stockholms tingsrätt, Avd 9, Vattendomstolen, dom i mål VA 49/96 1997-02-18

Årliga avgifter m.m. upphävdes och ersattes med:

- ✓ Årlig utsättning av angiven mängd smolt av lax och havsöring
- ✓ Andel havsöringsmolt respektive laxsmolt
- ✓ Kraftverksägarna bekosta märkning för kontroll
- ✓ Utsättning och märkning av smolt ska utföras av kraftverksägarna efter samråd med representant för Fiskeriverket
- ✓ Ägaren till Mockfjärds kraftverk ska erlägga årlig avgift

Domstolens domskäl:

- De yrkade ändringarna av villkorsbestämmelserna ska fastställas att gälla

• Kammarkollegiets yrkanden 1996-06-20

1. Med upphävande av laxavgifter – utsättning av angiven mängd smolt och havsöring
2. Avgift för ägaren vid Mockfjärds kraftverk
3. Andel öringsmolt respektive laxsmolt
4. Kraftverksägarna bekosta märkning för kontroll
5. Utsättning och märkning ska utföras av kraftverksägarna efter samråd med representant för Fiskeriverket

Bengt Karlsson
Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 STOCKHOLM

För kännedom
Per Nyberg, Fiskeriverket, Örebro

Kammarkollegiet
ADVOKATFISKALSENHETEN

Bengt Karlsson
08-700 08 84

2004-09-16

Dnr 22-28906-04

DALÄLVEN, SMOLTODLING

Stockholms Tingsrätt, Vattendomstolen, meddelade den 18 februari 1997 dom i mål rörande laxkompensation för inverkan av vissa kraftverk i Dalälven (Domen bilaga 1).

Till utgångspunkt för domen låg ett avtal träffat december 1993 mellan kraftverksägarna och Kammarkollegiet.

I det avtalet (bilaga 2) anges i § 12 att avtalet "förutsätter att överenskommelse om smoltuppfödning träffas med Vattenfall och/eller Fiskeriverket som ägare till odlingsanstalter i Dalälvens mynningsområde".

Det bör noteras att nämnda detaljanvisning (§ 12) inte antecknats i domen.

På grund av ändrade förhållanden anhålles om medgivande från Kammarkollegiet om att kollegiet intet har att erinra mot att produktionen av smolt i framtiden kan ske i annan anläggning.

Med vänlig hälsning

FORTUM GENERATION AB

Fiske

Robert Karlsson

Dalälven, smoltodling

Fortum har hemställt om ett medgivande beträffande 12 § första stycket i det avtal som ingicks 1993-12-23 mellan Kammarkollegiet och ett antal kraftbolag angående slutlig uppgörelse avseende skador på allmänt fiske i Öster- och Västerdalälven samt Dalälven på sträckorna fr.o.m. inverkansområdena för Gråda och Mockfjärds kraftverk t.o.m. inverkansområdet för Avesta Lillfors kraftverk.

Som svar på hemställan får Kammarkollegiet meddela att kollegiet inte har någon erinran mot att produktionen av smolt i framtiden kan ske i annan anläggning.

Bengt Karlsson
Advokatfiskal

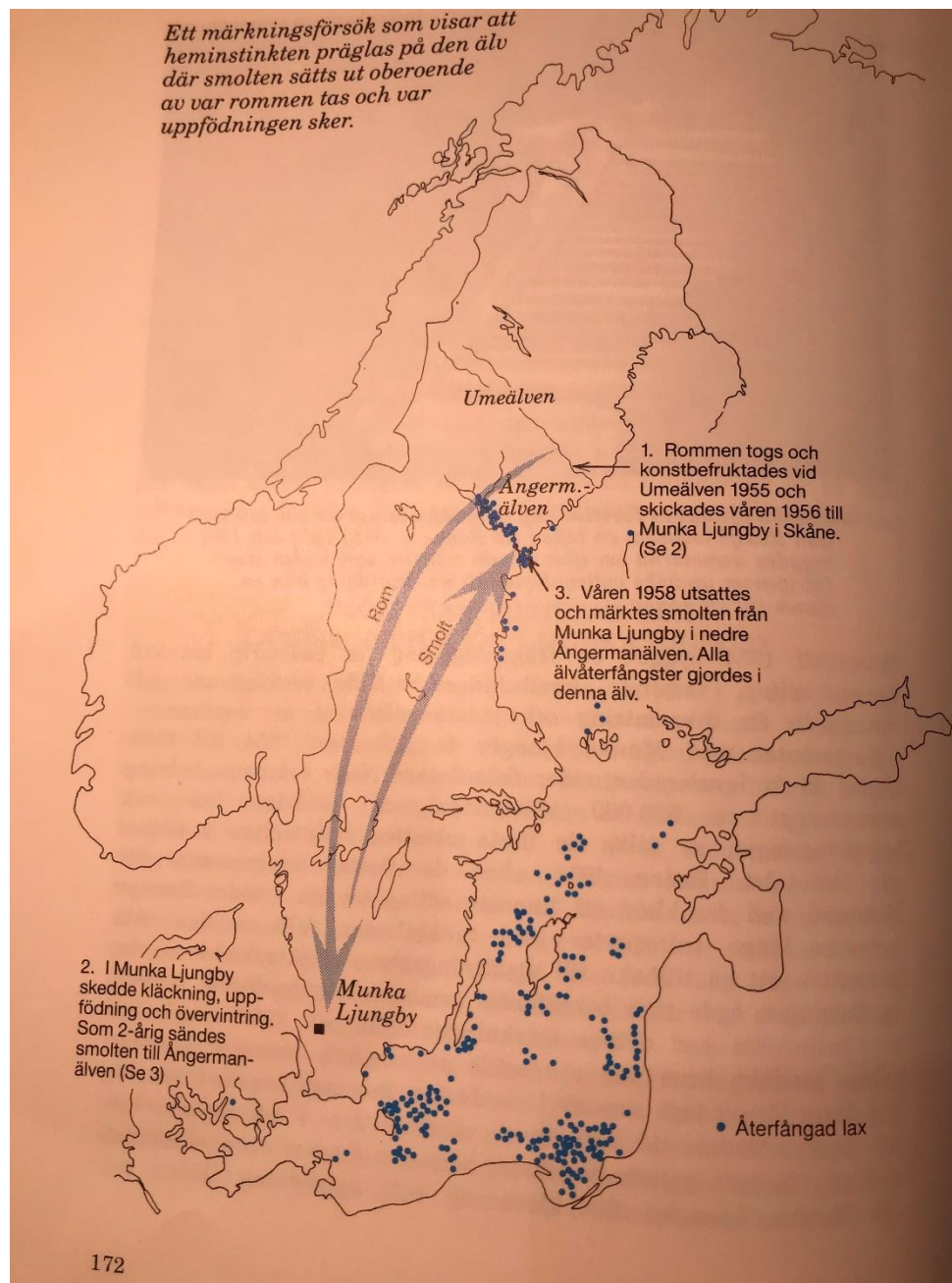

Är det möjligt att genom tillsynsbeslut enligt 26 kap 9 § miljöbalken besluta om att odling ska ske i Dalälvens mynningsområde?

- Föreläggande som behövs för att följa miljöbalken, dom eller andra beslut
- Inte mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet
- Föreläggande får inte begränsa en tillståndsdöm som har rättskraft
- En tillståndsdöm hindrar dock inte en myndighet från att meddela föreläggande som är brådskande och nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer eller beträffande dammsäkerhetshöjande åtgärder i vissa fall

Carlins märkningar visade, att laxen återvänder till den älv där den blivit utsatt som smolt, oavsett var uppfödningen till smolt ägt rum.

Ref. s.116. i boken "Fiskodling och vattenkraft" av Erik Montén (1988).

Slutsatser

- Är platsen för odling i smoltfas ett villkor enligt 1997 års dom?

1997 års dom innehåller inte något villkor om var smolten ska odlas.

- Har det funnits skäl för Länsstyrelsen Dalarna som tillsynsmyndighet att meddela beslut om plats för odling?

Det finns inte något underlag som visar att det föreligger sådana risker med smoltodlingen i Ljusne att detta skulle kunna innebära allvarlig skada på miljön.

Dom

- MMÖD instämmer i MÖDs bedömning om att domen från 1996 inte kan anses innehålla ett villkor om att odling ska ske i Dalälvens mynningsområde.
- MMÖD bedömer att den utredning som har presenterats i målet inte styrker att det är nödvändigt och brådskande (26:9 MB) att föreskriva att smolten under hela sin livscykel fram till utplantering i Dalälven måste uppodlats i Dalälven. MÖDs dom ska därför inte ändras.
- Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

1

	SVEA HOVRÄTT Mark- och miljööverdomstolen Rotel 060106	DOM 2018-10-18 Stockholm	Mål nr M 2809-17
---	---	---------------------------------------	----------------------------

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2017-03-03 i mål nr M 4033-16, se bilaga A

PARTER

Klagande
Länstyrelsen i Dalarnas län
791 84 Falun

Motpart
Fortum Sverige AB, 556006-8230
115 77 Stockholm

Ombud: bolagsjuristen Malin Gustafsson
Fortum Sverige AB
115 77 Stockholm

SAKEN
Utsättning av lax- och havsöringssmolt avseende Gråda kraftverk m.fl. i Dalälven

---

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen förställer mark- och miljödomstolens dom.

Dok.Id 1436966				
Postadress: Box 2290 103 17 Stockholm	Beställadress: Bürger Jurlis Torg 16	Telefon 08-761 670 00 08-761 675 30 E-post: svea.rvd6@jdom.se www.svea.se	Telefax 08-761 675 59	Expeditionsid måndag – fredag 09:00–16:30

Frågor att fundera över

(eftersom alla parter är helt överens om att kompensationsodlingsverksamheten för havsvandrande fisk i Dalälven på sikt bör ske samlat i Älvkarleby)

- Domstolsprocess eller samrådsprocess?
- Tillsynsmyndighet och anvisningsmyndighet. FUGs roll.
- Hur går vi vidare?